

Rapport: Sverigedemokraterna 2017

Undersökningen har genomförts på Novus eget initiativ.

Undersökningen genomfördes som en webundersökning i Novus Sverigepanel med 1011 intervjuer på ett riksrepresentativt urval på åldern 18 - 79 år den 12-18 oktober 2017, undersökningen jämförs med Novus tidigare undersökningar 2012, 2013 och 2015. Vid osäkerhet kontakta Novus för hur en siffra skall tolkas.

Sammanfattning

Var tredje väljare som idag säger att de sympatiserar med SD håller med om att det är en ideologiskt övertygad sverigedemokrat. Jämfört med 2015 är andelen ungefär lika stor. Det handlar om integration och invandring. SD:s sympatisörer anser att SD är de enda som talar om integrationsproblemet.

Jimmie Åkesson är en allt starkare anledning, varannan SD sympatisör sa 2013 att det var på grund av Jimmie, nu instämmer 72 % med att det är en bidragande anledning. Utöver det är det ungefär samma fördelning av anledningar som tidigare. Samtidigt har SD gått från 8,6 % 2012 i väljaropinionen till 16,2 % november i Novus väljarbarometer.

	Nov 2012	Nov 2013	Nov 2014	Nov 2015	Nov 2016	Nov 2017
SD	8,6	9,4	12,3	20,7	17,8	16,2

- Var tionde SDs sympatisör anser att deras historia påverkar deras bild av partiet negativt. Bland andra partiers sympatisörer är det en klar majoritet som anser att SDs historia påverkar bilden negativt.
- SDs sympatisörer anser inte att partiet är främlingsfientligt, markant lägre nivå jämfört med övriga partiers sympatisörer
- SDs sympatisörer anser i markant högre grad att samhället idag fungerar dåligt. Bland andra partiers sympatisörer är man faktiskt hyfsat nöjd.
- Förtroendet för politiker är extremt lågt bland SDs sympatisörer.

Viktigaste anledningen till SD:s uppgång?

Vi frågade de som idag säger sig sympatisera med SD hur stor inverkan ett antal frågor hade på valet att sympatisera med SD. Detta är samma frågor som ställts ett par gånger tidigare (nivå i undersökningen från 2015 inom parentes).

- 1: 99 % (100 %) De enda som vågar prata om integrationsproblemet
- 2: 99 % (97 %) De vill begränsa invandringen
- 3: 95 % (93 %) Tuffare tag mot brottslingar
- 4: 72 % (60 %) Jimmie Åkesson
- 5: 70 % (71 %) Röra om i den politiska grytan
- 6: 59 % (65 %) En proteströst mot övriga partier
- 7: 42 % (36 %) Jag vill inte att kulturer skall blandas i det svenska samhället
- 8: 32 % (33 %) Jag är en ideologiskt övertygad Sverigedemokrat

Vad betyder då detta?

Ett Sverigedemokraterna lett av Jimmie Åkesson har mycket effektivt lyckats fånga de väljare som är missnöjda och oroliga för samhället idag och framtiden. Det finns mycket som tyder på att många av SDs sympatisörer inte ens förväntar sig att SD skall lösa problemet. 59 % uppger här att en röst på SD är en proteströst mot de övriga partierna.

En röst på Sverigedemokraterna förenas inte främst i en ideologi, utan att förenas i oron och missnöje. Invandringen kommer in som ett symptom på detta. Anser man att samhället inte fungerar idag och eller utvecklas åt fel håll så är det svårt att förstå hur vi har råd att ta hand om andras problem. Först måste vi lösa våra egna. Nästan allt i den politiska retoriken handlar om pengar. Pengar som skall satsas för att lösa problem, pengar som är slut. Hur skall man då kunna acceptera den höga kostnaden som invandringen medför? Invandringen är inte kärnan i problembilden, den är symptomet här. Självklart finns det flera andra nyanser också, men detta är en stark gemensam nämnare kring många av SDs sympatisörer.

Ett sätt att förstå detta är att titta på för- och motpartier. Hur partier uppfattas ur väljarnas perspektiv, de äldre partierna vill utveckla Sverige utifrån sin ståndpunkt, "allt fungerar egentligen rätt bra, men kan bli bättre". Ett motparti däremot är ett parti som utgår från ett ickefungerande samhälle, punkt nummer ett är att stoppa den negativa utvecklingen. Motpartier har dykt upp i många västländer, de drar till sig de missnöjda och oroliga. Många som sympatiserar med SD ser det som en tydlig signal till omvärlden att något är fel, man går till den som erkänner problemen, förhoppningsvis stoppar den negativa utvecklingen, drar i nödbromsen. Däremot är det inte säkert att man förväntar sig lösningar. Det räcker att de erkänner problemen. Detta är också förklaringen till varför SDs sympatisörer upplevs vara helt opåverkade av kriser inom partiet. Man röstar inte på dem för att de är rumsrena, tvärtom, man röstar på dem för att de är de enda som erkänner problemen i samhället. Sverigedemokraterna "säger som det är".

I en mediedramaturgi med fokus på "breaking news" och konflikter, snarare än att beskriva och förklara, spelar man primärt på känslor. Logiken får komma i andra hand. Det är självklart inget nytt, men det som är nytt är att det går snabbare och bredare. "Breaking news" avlöser varandra och alla nyhetsmedia kör samma story samtidigt. Det skapar en ökad oro. En oro som tur leder till att man söker sig till partier som säger det som sammanfaller med nyhetsbevakningen i ett "breaking news" samhälle.

Det vore intressant att se vad som hände om fokus framöver inte var primärt pengar och att lösa akuta problem, utan värderingar. Det skulle ställa alla partiers position på sin spets. Från förvaltning av "landet Sverige AB" till att utveckla det utifrån sin "affärsidé", visioner och samhället vi lever i. Det skulle flytta fokus från problemet, till lösningar på problemen. Lösningar baserat på de värderingar man har. Väljarna verkar sakna politiker med visioner och starka ledare som gör vad de kan för att införliva dessa visioner. När väljarna inte vet var de har partierna och vad det vill i framtiden så sjunker förtroendet och väljarrörligheten ökar. Långsiktig förvaltning är svårt att vara konsekvent i utan visioner och värderingar. Saknas det ökar väljarrörligheten. Detta pågår i hela västvärlden.

Självklart måste man så klart vara pragmatisk vid akut problemlösning, men de långsiktiga strategierna måste botten i visioner. Är man beroende av väljarnas förtroende är det viktigt att de ser den långsiktiga strategin. Annars riskerar den pragmatiska kortsiktiga problemlösningen se ut som en långsiktig strategi.

Dock hamnar även partierna lätt i "breaking news logiken", där det är svårt att höja blicken då man förväntas släcka småbränder överallt. På följande sidor ser ni de viktigaste nedbrytningarna i undersökningen och korta kommentarer.

Torbjörn Sjöström
 VD
 Novus

Fråga:

Hur viktiga är följande anledningar till att du skulle rösta på Sverigedemokraterna?

(Endast SD sympatisörer fick frågan)

	2017		2015	2013 (v10-11)	2012 (v42-43)
Partiledaren Jimmy Åkesson					
Mycket + ganska viktigt	72%	(+12)	60%	53%	55%
Inte särskilt + inte alls viktigt	26%		35%	45%	43%
De vill begränsa invandringen					
Mycket + ganska viktigt	99%	(+2)	97%	93%	93%
Inte särskilt + inte alls viktigt	1%		3%	5%	7%
De är de enda som vågar prata om integrationsproblemen					
Mycket + ganska viktigt	99%	(-1)	100%	98%	97%
Inte särskilt + inte alls viktigt	1%		0%	1%	2%
Jag vill inte att kulturer ska blandas i det svenska samhället					
Mycket + ganska viktigt	42%	(+6)	36%	42%	45%
Inte särskilt + inte alls viktigt	58%		63%	58%	54%
Jag är en ideologisk övertygad Sverigedemokrat					
Mycket + ganska viktigt	32%	(-1)	33%	29%	25%
Inte särskilt + inte alls viktigt	62%		59%	65%	69%
Jag protesterar mot de etablerade partierna					
Mycket + ganska viktigt	59%	(+4)	55%	63%	37%
Inte särskilt + inte alls viktigt	40%		43%	35%	57%
För att Sverigedemokraterna ska röra om lite i den politiska grytan					
Mycket + ganska viktigt	70%	(-1)	71%	79%	79%
Inte särskilt + inte alls viktigt	29%		28%	21%	20%
Sverigedemokraterna står för tuffare tag mot brottslingar					
Mycket + ganska viktigt	95%	(+2)	93%	88%	81%
Inte särskilt + inte alls viktigt	3%		7%	9%	7%

Invandringen och integration är de två starkaste anledningarna att rösta på Sverigedemokraterna, tätt följt av tuffare tag mot brottslingar. Dessa sakfrågor är också SD starka i när man ser till vår undersökning om politiskt sakfrågeägarskap. Det som gått fram tydligast är att Jimmie Åkesson är en viktig anledning för SDs sympatisörer. Från att 55 % svarade det 2012 så uppgår idag 72 % av SDs sympatisörer att det är en viktig anledning.

70 % uppgår att de vill att SD skall röra om i den politiska grytan. 59 % uppgår att det är en protesteröst mot övriga partier. Att mer än hälften av SDs sympatisörer ser det som en protesteröst säger mycket om de övriga partierna. Man röstar på SD kanske lika mycket som att man röstar mot de andra partierna.

Fråga:
Vilket allmänt förtroende har du för Sveriges politiker?

(Alla fick frågan)

	2017	2015	2013
Mycket stort förtroende	2%	1%	2%
Ganska stort förtroende	35%	34%	39%
Ganska litet förtroende	43%	44%	41%
Mycket litet förtroende	17%	18%	15%
Vet ej	3%	2%	3%
Mycket + ganska stort	37%	36%	41%
Mycket + ganska litet	60%	62%	56%

En majoritet av svenskarna har mycket eller ganska litet förtroende för Sveriges politiker. Nivån är ungefär densamma idag som när detta mättes första gången här 2013.

2017 per parti:
Vilket allmänt förtroende har du för Sveriges politiker?

	Totalt	M	C	S	SD	M+L+C+K D	S+V+M P	Osäkra
Mycket stort förtroende	2 %	1 %	0 %	2 %	2 %	1 %	5 %	0 %
Ganska stort förtroende	35 %	29 %	52 %	62 %	4 %	39 %	57 %	24 %
Ganska litet förtroende	43 %	61 %	37 %	31 %	48 %	50 %	32 %	53 %
Mycket litet förtroende	17 %	5 %	7 %	3 %	47 %	7 %	4 %	22 %
Vet ej	3 %	5 %	3 %	2 %	0 %	3 %	2 %	2 %
Mycket + ganska stort	37 %	29 %	52 %	64 %	5 %	40 %	62 %	24 %
Mycket + ganska litet	60 %	66 %	45 %	34 %	95 %	57 %	36 %	74 %

Uppdelat per parti ser man en tydligare polarisering i förtroendet för politikerna. Högst tilltro bland sympatisörer till rödgröna och Centerpartiet. Lägre bland Moderata sympatisörer. Absolut lägst bland SDs sympatisörer. Där 95% har mycket eller ganska litet förtroende. Ett tecken på misstro som drivkraft bakom SDs väljarstöd.

Fråga:
Hur bra tycker du att det svenska samhället fungerar idag?
(Alla fick frågan)

	2017	2015	2013
Mycket bra	3 %	2%	4%
Ganska bra	46 %	43%	45%
Varken eller	22 %	20%	20%
Ganska dåligt	22 %	27%	25%
Mycket dåligt	7 %	8%	5%
Vet ej	1 %	1%	1%
Mycket + ganska bra	49 %	45%	49%
Mycket + ganska dåligt	28 %	35%	30%

Samhället fungerar ganska bra enligt 46 % av svenskarna. Nivån är ganska stabil jämfört med tidigare undersökningar. Var femte svensk anser att det fungerar ganska dåligt. 7 % anser att det fungerar mycket dåligt. Botten har inte gått ur, men det är inte heller så att det har blivit extremt mycket bättre enligt den egna uppfattningen kring svenska samhället idag.

2015

	Totalt	M	S	SD	M+FP+C+KD	S+V+MP
Mycket bra	2%	3%	2%	-	3%	2%
Ganska bra	43%	49%	60%	11%	55%	54%
Varken eller	20%	22%	20%	14%	19%	23%
Ganska dåligt	27%	23%	16%	53%	20%	18%
Mycket dåligt	8%	3%	2%	22%	2%	3%
Vet ej	1%	-	-	-	-	0%
Mycket + ganska bra	45%	52%	62%	11%	58%	56%
Mycket + ganska dåligt	35%	25%	18%	75%	23%	21%

2017

	Totalt	M	C	S	SD	M+L+C+KD	S+V+MP	Osäkra
Mycket bra	3 %	0 %	1 %	5 %	1 %	1 %	7 %	2 %
Ganska bra	46 %	43 %	66 %	63 %	10 %	54 %	62 %	37 %
Varken eller	22 %	27 %	22 %	19 %	22 %	23 %	18 %	34 %
Ganska dåligt	22 %	24 %	11 %	13 %	45 %	19 %	13 %	19 %
Mycket dåligt	7 %	6 %	0 %	0 %	22 %	3 %	0 %	8 %
Vet ej	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
Mycket + ganska bra	49 %	43 %	67 %	68 %	11 %	54 %	69 %	38 %
Mycket + ganska dåligt	28 %	30 %	11 %	13 %	67 %	22 %	13 %	27 %

Rödgröna och Centerpartiet är generellt mer nöjda med samhället. Moderaternas sympatisörer är mer missnöjda än genomsnittet. Även här avviker SDs sympatisörer markant. Drygt var femte (22 %) SD sympatisör anser att samhället fungerar mycket dåligt. 45 % anser att det fungerar ganska dåligt. Denna koncentration av missnöjda är inte förvånande, det har vi sett många gånger i våra undersökningar. Men den är värd att påpeka, det är ytterligare ett tecken på missnöjet/oron som driver SDs sympatisörer.

Fråga:
I vilken utsträckning skulle du säga att Sverigedemokraterna är främlingsfientliga?

(Alla fick frågan)

	2017	2015	2013
Inte alls	8 %	7%	3%
Inte mer än något annat parti	23 %	20%	18%
Ganska främlingsfientliga	22 %	25%	28%
Mycket främlingsfientliga	45 %	43%	46%
Vet ej	3 %	5%	5%

67 % av svenska folket anser att SD är ganska eller mycket främlingsfientliga. Med en övervikt på "mycket", som 45 % av svenskarna svarar.

2015

	Totalt	M	S	SD	M+FP+C+KD	S+V+MP
Inte alls	7%	3%	0%	27%	2%	1%
Inte mer än något annat parti	20%	15%	4%	56%	15%	4%
Ganska främlingsfientliga	25%	31%	26%	16%	31%	21%
Mycket främlingsfientliga	43%	48%	67%	0%	48%	72%
Vet ej	5%	4%	3%	2%	3%	2%

2017

	Totalt	M	C	S	SD	M+L+C+KD	S+V+MP	Osäkra
Inte alls	8 %	5 %	0 %	1 %	32 %	2 %	1 %	4 %
Inte mer än något annat parti	23 %	38 %	11 %	9 %	50 %	25 %	8 %	18 %
Ganska främlingsfientliga	22 %	30 %	22 %	20 %	14 %	29 %	17 %	26 %
Mycket främlingsfientliga	45 %	26 %	62 %	67 %	2 %	41 %	71 %	49 %
Vet ej	3 %	1 %	4 %	3 %	2 %	2 %	3 %	4 %

SDs sympatisörer anser i signifikant lägre grad att SD är främlingsfientliga. Även om 16 % av dem anser att så är fallet. Centerpartiet och rödgröna väljare anser i högst grad att SD är främlingsfientliga. Moderaterna i lite lägre grad men även där anser en majoritet att SD är ganska eller mycket främlingsfientliga.

Att SDs sympatisörer inte anser det förstärker bilden att det inte är rasism som är den starka drivkraften. Utan det är missnöje och oro. Efterföljande fråga ger ytterligare en ledtråd kring detta.

Fråga:
Anser du att Sverigedemokraternas historia påverkar din bild av partiet?

(Alla fick frågan)

	2017	2015
Ja den påverkar mycket negativt	36 %	33%
Ja den påverkar ganska negativt	25 %	26%
Nej den påverkar inte	35 %	33%
Vet ej	5 %	8%

61 % av svenskarna instämmer i att de anser att SD:s historia påverkar bilden av partiet negativt. Denna nivå är i stort sett den samma jämfört med 2015.

2015

	Totalt	M	S	SD	M+FP+C+KD	S+V+MP
Ja den påverkar mycket negativt	33%	36%	49%	3%	37%	54%
Ja den påverkar ganska negativt	26%	35%	30%	16%	36%	26%
Nej den påverkar inte	33%	22%	18%	74%	21%	18%
Vet ej	8%	7%	2%	7%	6%	2%

2017

	Totalt	M	C	S	SD	M+L+C+KD	S+V+MP	Osäkra
Ja den påverkar mycket negativt	36 %	24 %	53 %	52 %	1 %	35 %	57 %	40 %
Ja den påverkar ganska negativt	25 %	33 %	27 %	28 %	9 %	32 %	24 %	29 %
JA (summa)	61 %	58 %	81 %	80 %	10 %	68 %	81 %	70 %
Nej den påverkar inte	35 %	38 %	16 %	14 %	87 %	29 %	14 %	23 %
Vet ej	5 %	4 %	3 %	6 %	2 %	3 %	5 %	8 %

Moderata sympatisörer anser att bilden påverkar i lägre grad än övriga partier. Men Centerns och de rödgrönas sympatisörer anser i signifikant högre grad att det påverkar negativt. Bland SDs sympatisörer anser var tionde att det påverkar negativt. Men inte oväntat är SDs sympatisörer i långt mindre negativt påverkade av historiken.

För frågor kring undersökningen kontakta:

Torbjörn Sjöström

Tel: 08 535 25 821

 E-post: torbjorn.sjostrom@novus.se